

Adam Skreczko

"Il mistero nuziale", Angelo Scola, Roma 1998 : [recenzja]

Collectanea Theologica 71/2, 219-221

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Angelo SCOLA, *II mistero nuziale. 1. Uomo-Donna*, Roma 1998, ss. 208.

Angelo Scola (ur. 1941; doktor filozofii i teologii; biskup od 1991; rektor Papieskiego Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie od 1995 i dziekan Instytutu Studiów nad Rodziną na tym uniwersytecie) podjął trudny temat tajemnicy miłości oblubieńczej. Jak sam autor zaznaczył we wstępie, zagadnienie to ma zamiar ukazać w dwóch częściach – etapach: część pierwsza zatytułowana: *Mężczyzna-Kobieta* – jest omawianą przez nas pozycją, druga zaś, która ma się ukazać w przeszłości i być dopełnieniem pierwszej, nosić będzie tytuł: *Małżeństwo-Rodzina*.

Książka A. Scoli *Tajemnica miłości oblubieńczej. Mężczyzna-Kobieta*, składa się z dwóch części i czterech dodatków.

Pierwsza część opracowania jest próbą interpretacji nauczania papieża Jana Pawła II na temat męskości i kobiecości. Katechezy papieża głoszone w latach 1979-1984, a więc krótko po rozpoczęciu misji papieskiej, ukazały głębię i piękno relacji mężczyzny i kobiety, męża i żony, jak też odkryły prawdę o papieżu, któremu tak bardzo leży na sercu ukazanie tych prawd. Cały obecny pontyfikat charakteryzuje się posługą małżeństwu i rodzinie, gdyż oprócz wspomnianych katechez ukazały się dalsze dokumenty papieskie dotyczące tzw. teologii ciała.

Już sam fakt wybrania nauczania papieskiego za podstawę swoich rozważań teologicznych na temat miłości oblubieńczej świadczy o tym, że autor docenia głębię i wartość tego nauczania. Chce kroczyć pewną drogą, w przeciwieństwie do wielu współczesnych teologów, którzy biorą pod uwagę nauczanie papieskie, ale wyznaczają mu miejsce marginalne, usiłując, z różnym skutkiem, stworzyć coś oryginalnego.

Oprócz wspomnianych katechez papieskich, A. Scola skupił się w swojej książce na Liście apostolskim *Mulieris dignitatem*, poszukując znaczenia podstawowych pojęć (kluczy), jakich używa papież przy omawianiu tematyki antropologicznej. Część pierwsza książki rektora Lateranum składa się z trzech rozdziałów: 1. *Podstawy teologiczne tematu Mężczyzna-Kobieta*; 2. *Znaczenie jedności dwojga*; 3. *„Imago Dei” a seksualność ludzka*. Takie ustawienie zagadnienia pozwala czytelnikowi na zdobycie całościowego obrazu człowieka (mężczyzny i kobiety) stworzonego na „obraz Boży” i obdarzonego płciowością.

W drugiej części tomu znajdujemy najpierw analizę *analogatum princeps* przez systematyczne studium „dynamizmów” ludzkiej miłości: zakochanie, miłość, seksualność (czwarty rozdział). Ta analiza w naturalny sposób prowadzi do podjęcia

dalszych form miłości oblubieńczej. Rozdział piąty: *Opis tajemnicy miłości oblubieńczej* zawiera wynik przemyśleń autora o miłości oblubieńczej i płodności od strony fenomenologicznej. Szósty zaś rozdział: *Tajemnica miłości oblubieńczej i płodność* zawiera potwierdzenie wewnętrznego ukierunkowania miłości oblubieńczej na płodność. Autor mówiąc o ludzkiej rozrodczości, odcina się od głoszonego współcześnie poglądu burzącego myśl o zbieżności trzech czynników: dwoistości płci, miłości i płodności.

Niewątpliwie ciekawa i pożyteczna dla czytelnika może okazać się lektura czterech dodatków zamieszczonych przez autora w omawianym opracowaniu. Zamieścił on je w celu pogłębienia przedstawionego zagadnienia, licząc na to, że czytelnik zechce pójść niejako dalej w refleksji. Pierwszy dodatek ukazuje doktrynę kościelną na temat niedopuszczania kobiet do święceń kapłańskich (jako uzupełnienie pierwszego rozdziału). Drugi jest krytyką wybranych fragmentów *De passionibus (affectio et amor)* św. Tomasza z Akwinu. Trzeci dodatek jest komentarzem dokumentu *Donum vitae*. W czwartym dodatku znajdujemy refleksję na temat znaczenia tematu: męskość-kobiecość w formacji kapłańskiej i teologicznej.

Teksty zawarte w dodatku stanowią swoiste dopełnienie książki. Pozwalają one przenieść na grunt praktyczny, życiowy ujęcie teologiczne zagadnienia miłości oblubieńczej. Z tego też powodu można je zaliczyć do zakresu teologii pastoralnej.

W książce A. Scoli *Tajemnica miłości oblubieńczej. Mężczyzna-Kobieta* znaleźć można powtórzenia i powroty do tego samego zagadnienia. Takie ujęcie wydawać by się mogło zbędnym obciążeniem dla czytelnika, ale tak nie jest. Wspomniane powroty są potrzebne, wręcz konieczne, aby całościowo zobaczyć poruszane zagadnienia. Wymaga tego logiczny tok myślowy przy podejmowaniu tego samego zagadnienia, ale już z innej strony i pod innym kątem. To właśnie brak tychże powrotów spowodowałyby trudności w uchwyceniu istoty tego jakże trudnego zagadnienia.

Należy też dodać, że omawiana pozycja A. Scoli nie jest opracowaniem czysto teoretycznym, oderwanym od życia i doświadczenia ludzkiego. Wprost przeciwnie, czytelnik przy lekturze tej książki odnosi wrażenie, że jego przeżycia i doświadczenia w tym względzie znajdują odzwierciedlenie i są ujmowane w języku teologicznym.

Jako student Instytutu Studiów nad Rodziną Jana Pawła II w Rzymie miałem okazję słuchać zawsze dobrze przygotowanych i przemyślanych wykładów ks. prof. Angelo Scoli z antropologii teologicznej. Część tych wykładów, dotycząca ludzkiej miłości, weszła w skład omawianej książki. Przyjąłem to z wielką radością, gdyż jeszcze podczas studiów wraz z kolegami wielokrotnie prosiłem profesora o przygotowanie wydania książkowego, w celu spopularyzowania jego myśli. Sądziłiśmy wtedy, że te wykłady, oparte w dużej mierze nie tylko na nauczaniu papieża Jana Pawła II, ale również na poglądach szwajcarskiego teologa Hansa Ursa von Balthasara, są bardzo cenne i powinny dotrzeć do szerszego grona osób. Obecnie, gdy

miałem okazję przeczytać wydanie przygotowane w formie książkowej, nadal podtrzymując pogląd o wielkiej wartości myśli teologicznej ks. A. Scoli, obecnie biskupa i rektora Uniwersytetu Laterańskiego, w skład którego wchodzi Instytut Studiów nad Rodziną Jana Pawła II. Ks. biskup na zakończenie wstępu stwierdza: „Muszę jeszcze dodać, że bez prac doktorskich i licencjackich wielu z moich uczniów, nie mógłbym ukończyć podjętej pracy. Za to jestem im wdzięczny [tłum. moje – A.S.]”.

Wśród coraz bogatszej literatury teologicznej na temat roli i znaczenia miłości oblubieńczej, książka bp. Angelo Scoli jawi się jako pozycja cenna i pożyteczna z wielu względów. Może ona spełnić ważną rolę także na gruncie polskim i z powodzeniem zasługuje na przetłumaczenie na nasz język.

ks. Adam Skreczko, Białystok

Stanisław Celestyn NAPIÓRKOWSKI OFMConv, Krzysztof LEŚNIEWSKI, Jadwiga LEŚNIEWSKA (red.), *Ut unum. Dokumenty Kościoła katolickiego na temat ekumenizmu 1982-1998*, Źródła i Monografie 209, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2000, ss.938 + 12 ndlb.

Praktyczne wdrażanie inicjatyw ekumenicznych i dialogowych powinno się odbywać w oparciu o głęboką, rzetelną i wszechstronną znajomość wypracowywanej przez Kościół teorii ekumenizmu i dialogu. Bez tego łatwo o fałszywy irenizm bądź aktywność, która wprawdzie mnoży spotkania, ale wcale nie przybliża do budowania właściwie pojętej jedności chrześcijan i wyznawców innych religii. Warunkiem powodzenia wszystkich tego typu przedsięwzięć podejmowanych przez katolików jest solidne i prawidłowe osadzenie w kontekście nauczania Kościoła. Bez niego międzywyznaniowe i międzyreligijne kontakty mogą być ugrzecznionymi spotkaniami towarzyskimi, których oddziaływanie na zwaśnione dotychczas wspólnoty jest żadne lub bardzo ograniczone.

W 1982 r., czyli kilkanaście lat po II Soborze Watykańskim, staraniem znanego i cenionego ekumenisty o. Stanisława C. Napiórkowskiego OFMConv ukazał się czterystustronicowy zbiór *Ut unum. Dokumenty Kościoła katolickiego na temat ekumenizmu*, obejmujący dokumenty wydane w okresie bezpośrednio posoborowym. Trzeba powiedzieć, że ekumenizm święcił wówczas tryumfy i można było żywić nadzieję, że najbliższa przyszłość przyniesie jeszcze większe sukcesy. Ogromne znaczenie miał rozpoczęty 16 października 1978 r. pontyfikat Jana Pawła II i jego nowe, często bezprecedensowe inicjatywy ekumeniczne. W Wielkim Jubileuszu Roku 2000 ukazał się następny nowy zbiór, zatytułowany tak samo, obejmujący dokumenty wydane w latach 1982-1998. Aczkolwiek długość czasu, którego doty-